

Budsjettinnspill fra Pensjonistforbundet og Samarbeidskomiteen for pensjonister
Programkategori 10.60

Forsterket kommuneøkonomi gir trygge helse- og omsorgstjenester
Kap. 760 Kommunesektoren

Generelt: For at eldre skal få nødvendige og forsvarlige helse- og omsorgstjenester er det nødvendig at kommuneøkonomien forsterkes og det gis virkemidler som bidrar til at eldre kan bli boende trygt hjemme, så lenge det er til det beste for dem selv og deres pårørende. Riksrevisjonens rapport fra 2024 gir en sterk beskrivelse av hvor dårlig det står til på rehabiliteringsfeltet. Kommunene mangler viktig kompetanse, det er stor variasjon i tilbudet og manglende samarbeid mellom kommune- og spesialisthelse-tjenesten. Pårørende er en viktig ressurs og bidrar til at eldre får en tryggere og bedre hverdag. I dag er presset altfor stort på pårørende. Det er viktig med et godt vern av pårørende med forpliktende planer i trygge økonomiske rammer.

Post 63 Investeringsstilskuddet heldøgns omsorgsplasser

Det er og vil være et økende behov for flere sykehjemsplasser og omsorgsboliger med heldøgns helse- og omsorgstjenester. Regjeringen foreslår i statsbudsjettet for 2026 en tilsagnsramme på 3,365 milliarder kroner, som skal gi rom for om lag 1 500 heldøgns omsorgsplasser. Av dette er om lag 1 milliard kroner øremerket netto tilvekst, tilsvarende kun 450 nye plasser.

Resten av midlene går til rehabilitering og utskifting av eksisterende bygg. Dette er altfor lavt, sett i lys av befolkningsutviklingen og behovene fram mot 2040. Kapasiteten i sykehjem og omsorgsboliger har i praksis stått stille i over 15 år, mens antallet eldre øker raskt.

De 450 nye plassene utgjør i realiteten bare om lag en tredel av de 1 500 plassene regjeringen viser til. Kapasiteten i sykehjem og omsorgsboliger har i praksis stått stille i over 15 år. Bygge- og driftskostnadene øker, og mange kommuner har ikke råd til å betale sin andel. Pensjonistforbundet har foreslått en dobling i rammen, men vi frykter kommuner vegrer seg for å bygge nytt fordi driftsutgiftene også stiger. Staten må derfor løfte finansieringen og ta en større andel av regningen, dersom eldreomsorgen skal holde tritt med økte behov og befolkningsutviklingen.

Merknad:

Stortinget må styrke investeringsstilskuddet betydelig slik at kan kommunene bygge ut nok sykehjem og omsorgsboliger til en aldrende befolkning.

Post 70 Tilskudd Aktivitetstiltak for eldre

Pensjonistforbundet vil takke regjeringen for 60 millioner kroner knyttet til ny tilskuddsordning for aktivitet til eldre. Pensjonistforbundet ber om at tilskuddet bevilges til aktivitet gjennom organisasjoner som fremmer eldre i utviklingen av et aldersvennlig samfunn.

Merknad: Stortinget støtter bevilgningen og opprettelsen av tilskuddsordningen.

Post 72 Tilskudd til aldersvennlige boliger

Skal Bo trygt hjemme reformen lykkes må det settes av mer ressurser til forebyggende og helsefremmende tiltak i kommunene, og kommunene må sørge for å nå de eldre som trenger det mest. God demensomsorg, avlastning- og dagsenterplasser for hjemmeboende eldre og flere sykehjemsplasser må prioriteres høyere. Pensjonistforbundet er positiv til at regjeringen foreslår opprettet et nytt Eldreboligtilskudd på 89 mill. kroner, som et første steg i en Bo trygt hjemme-satsing. Ordningen vil bidra til at flere tilpasser egen bolig. Det bør styrkes og videreutvikles til å omfatte flere boligtyper og boformer.

Merknad: Stortinget støtter bevilgningen til Eldreboligtilskudd.

Programkategori 10.60 Tannhelse Kap. 770 Tannhelsetjenester

Pensjonistforbundet mener at den offentlige tannhelsetjenesten må styrkes og utvikles til en universell tannhelsetjeneste for alle, uansett alder. Mange eldre dropper tannlegebesøk på grunn av høye kostnader. Vi mener derfor at munn- og tannhelsen må integreres i helsetjenestene og inngå i egenandelstaket for å nå målet om en universell tannhelsetjeneste. Det er helt nødvendig å utjevne de sosiale og økonomiske helseforskjellene når det gjelder munnhelsen. Vi mener at forebyggende tannhelsetjenester til gruppen eldre må prioriteres. God munn- og tannhelse bidrar til bedre generell helse som igjen øker livskvaliteten og muligheten for å kunne bli boende lengre hjemme. Gode tannhelsetjenester må sees i sammenheng med bo trygt hjemme-reformen.

Merknad: Stortinget ber regjeringen om å følge opp Stortingets vedtak fra våren 2025 om tannhelse og fremme en stortingsmelding om oppfølging av anbefalingene i NOU 2024:18 En universell tannhelsetjeneste, med særlig fokus på å redusere geografiske, sosiale og økonomiske forskjeller og gradvis utvide det offentlige ansvaret for tannhelsetjenester.

Programkategori 10.10 Folkehelse mv. Kap. 710 Vaksiner, post 23

Vaksinasjonsprogram for voksne og risikogrupper.

Pensjonistforbundet er for et vaksinasjonsprogram for voksne, dette for å oppnå bedre oppslutning om vaksinasjonsanbefalinger, bedre sykdomsforebygging, og redusere negative samfunnskostnader som følge av sykdom og sykefravær.

Vi mener at regjeringen må være mer offensiv i å utvide vaksinasjonsprogrammet for voksne og, følge opp rådene fra Folkehelseinstituttet med å inkludere flere vaksiner i programmet og at det bør være gratis. Egenbetaling skaper sosiale helseforskjeller og bidrar til lavere dekningsgrad. Vaksinen mot helvetesild, og som også kan ha en effekt mot demens, er et eksempel på en vaksine som skaper en ulikhet i vaksinasjonsgraden i befolkningen basert på økonomi, på grunn av den høye kostnaden.

Merknad: Stortinget ber regjeringen fremme en plan for utvidelse av vaksinasjonsprogrammet for voksne og risikogrupper uten egenbetaling.

Kap. 765 Psykisk helse, rus og vold - TryggEst (og KUD kap. 351)

TryggEst er en modell for voksne i sårbare livssituasjoner som utsettes for vold og overgrep, som rundt 100 kommuner er med på. Budsjettforslaget vil ikke gi midler til videreutvikling og kan innebære en drastisk nedjustering av ambisjonsnivået om å nå alle kommuner. Flere

tusen voldsutsatte sårbare voksne har fått hjelp av TryggEst og fagfeltet er i stadig utvikling. Vi mener at det å ha et voksenvern som TryggEst ikke skal være valgfritt for kommunene, men obligatorisk på linje med et barnevern der staten må følge opp de gode intensjonene med tilstrekkelige midler.

Merknad: Stortinget ber regjeringen fremme en plan for utvidelse av TryggEst, slik at flere kommuner kan ivareta voldsutsatte voksne i sårbare livssituasjoner.